

Gazdasági fórum Zágrábban- gazdasági előrejelzések, energetika

Davor Filipović gazdasági miniszter a Nagy Tervek Napja c. gazdasági fórumon 2022. szeptember 21-én elmondott beszédében kifejtette, hogy Horvátország ipari termelése folyamatosan bővül, jövőre minden bizonnyal eléri a pandémia előtti termelési szintet. A tárcavezető a kormány által elfogadott több mint 25 milliárd horvát kuna (1 HRK kb. 53 HUF) intézkedéscsomagot illetően kiemelte, hogy a gazdasági csomag biztosítja a gazdaság versenyképességének fennmaradását. Hangsúlyozta, Horvátországnak az áruexport szerkezetén változtatnia kell, és ez csak a külföldi befektetések ösztönzésével lehetséges, amit az euró jövő évi bevezetése is segíteni fog. Az RRF-en keresztül, a horvát kormány közvetlenül segíti a vállalkozókat, eddig közel 2000 vállalkozó fordult ilyen támogatásért.

Sandra Švaljek, a Horvát Nemzeti Bank alelnöke előadásában kifejtette, hogy a következő évben a gazdasági kilátások romlására számítanak, növekvő gazdasági bizonytalanság mellett. 2023-ra ráadásul a Horvátországra vonatkozó előrejelzések pesszimistábbak, mint a többi EU-tag esetében: 2023-ban 1,4 százalékkal, 2024-ben pedig 2,5 százalékkal csökken az éves reál GDP növekedés üteme. Ezzel szemben 2022-ben 5,5-6 százalék közötti GDP növekedés várható éves szinten Horvátországban. 2023-ra az átlagos európai inflációt nyolc százalékra becsülik, míg Horvátország esetében tíz százalék feletti az inflációs előrejelzés.

Pavao Vujnovac üzletember szerint az LNG-vel a gáz hirtelen globális tényezővé vált, és emiatt nagy változások mentek végbe az energiaszektorban: nőtt a gáz spekulációk szerepe, és a kínai fogyasztás nagyon fontos tényezővé vált az európai gázárak szempontjából. A Fortenova többségi tulajdonosává válásáról kifejtette, hogy célja a vállalat stabilizálása.

2022. szeptember 21-én került megrendezésre a legnagyobb példányszámú gazdasági hetilap, a Lider szervezésében a Nagy Tervek Napja c. gazdasági fórumra, amelyen Horvátország gazdasági helyzetével, jelenlegi kihívásaival, a világ gazdaság jelenlegi állapotával, az energiaellátás kihívásaival, illetve a pénzügyi folyamatokkal és a növekvő inflációból adódó nehézségekkel foglalkoztak az előadók. A konferencián felszólalt Zoran Milanović köztársasági elnök, Davor Filipović gazdasági és fenntartható fejlődési miniszter, Sandra Švaljek a Horvát Nemzeti Bank alelnöke, Dan Bucsa, az Unicredit Bank közép-kelet-európai vezető közgazdásza és Pavao Vujnovac, a horvát Energia Naturalis csoport tulajdonosa és igazgatótanácsának elnöke.

Zoran Milanović köztársasági elnök szerint egy bizonytalan őszt elé nézünk, de a jövő év sem lesz könnyebb, mert nehéz előre megjósolni a világ eseményeinek alakulását. Valójában mindenkinek, aki a következő időszakra, különösen hosszú távra készít tervek, figyelembe kell vennie azt a tényt, hogy minden korábbi előrejelzés hibás volt. „Ki gondolta volna, hogy a 2008-as pénzügyi válság után ilyen alacsonyak lesznek a kamatok? Amikor miniszterelnök voltam, Horvátország évente hét százalékos kamattal vett fel kölcsönöket, míg az elmúlt években három százalék körül mozgott a hitelek kamata, ami történelmileg nagyon alacsony szint” – mondta Milanović. A gazdasági bizonytalanságot szemléltetendő, felidézte a rubel példáját, amely nem hogy vesztett volna értékéből, hanem stabilabb ma, mint a háború előtt volt. Milanović szerint, ha a rubel zuhant volna, annak komoly negatív következményei lettek

volna Putyin uralmára. Horvátországról szólva elmondta, jövőre bevezetik az eurót, ami nagy valószínűséggel pozitív lesz Horvátország számára, mert a gazdaság működőképes, ugyanakkor nagyban függ Európa volatilitásától. Milanović rámutatott, hogy - AT, DE, NL, BE kivételével

- az összes többi euróövezeti ország, amely az euró bevezetése előtt természetesen vagy természetellenesen magas növekedési rátát tudott elérni, az euró bevezetését követően hanyatlásnak indult. Az elnök úgy értékelte, hogy Horvátország az elmúlt 9 évben nyert az EU-tagságával, hisz több támogatásban részesül, mint amennyit befizet a unió költségvetésébe. A horvát gazdaság a szolgáltatási és turisztikai ágazatra épül, a horvát turizmus pedig évtizedek óta jól működik. Az inflációra utalva elmondta, hogy ez egy veszélyes betegség, amely ellen minden lehetséges demokratikus pénzügyi eszközzel fel kell venni a harcot. Beszéde végén a köztársasági elnök józan tervezésre és éberségre szólította fel a konferencia résztvevőit.

Davor Filipović gazdasági miniszter beszédében rámutatott, hogy Horvátország ipari termelése folyamatosan bővül, jövőre minden bizonnyal eléri a pandémia előtti termelési szintet. A tárcavezető a kormány által elfogadott több mint 25 milliárd horvát kuna (1 HRK kb. 53 HUF) intézkedéscsomagot illetően kiemelte, hogy a gazdasági csomag biztosítja a gazdaság versenyképességének fennmaradását. „Az egész világ egy hatalmas kihívás előtt áll, és új megoldásokat kell keresni” – hangsúlyozta Filipović. A miniszter kiemelte, hogy a kormány stratégiai döntése az LNG-terminál építését illetően kifizetődő volt, és megerősítette, hogy a kormány megpróbálja a terminál kapacitásbővítését minél gyorsabban „tető alá hozni”. Utalt arra a kormánydöntésre is, hogy az INA-nak növelnie kell a hazai földgáztermelését, valamint arra, hogy minden Horvátországban megtermelt gázt a Horvát Elektromos Műveknek (HEP) kell értékesíteni, amely döntés az állampolgárok és a vállalkozók megsegítésére született. A miniszter szerint a következő évben a prioritás a gazdasági növekedés fenntartása lesz, és továbbra is támogatják a horvát vállalkozókat. Az RRF-en keresztül, a horvát kormány támogatások odaítélésével közvetlenül segíti a vállalkozókat, eddig közel 2000 vállalkozó fordult ilyen támogatásért. Kiemelte azt is, hogy Horvátországnak az áruexport szerkezetén változtatni kell, és ez csak a külföldi befektetések ösztönzésével lehetséges, amit az euró jövő évi bevezetése is segíteni fogja. A kormány legfőbb célja, hogy Horvátország GDP-je elérje az EU-tagállamok átlagát.

Sandra Švaljek, a Horvát Nemzeti Bank alelnöke előadásában rámutatott, hogy a következő évet kockázatok, akadályok és bizonytalanságok fogják jellemezni. „A következő évben a gazdasági kilátások romlására számítunk, növekvő gazdasági bizonytalanság mellett. Éppen a gazdasági bizonytalanságok miatt, mind az euróövezetben, mind Horvátországban gyakran felül kell vizsgálni a makrogazdasági előrejelzéseket, és azok romlanak. Növekvő infláció várható, ami nagy kihívást jelent a vállalkozók és a döntéshozók számára” – mutatott rá Švaljek. Az Európai Központi Bank emelte a kamatokat, és ez az emelés a monetáris politika széttöredezéséhez vezethet az eurózónában. Ezért az EKB egy további eszközzel, az ún. átvitelvédelmi eszközzel is él (TPI), azzal a céllal, hogy csökkentse a tagországok hitelfelvételi költségei közötti különbségeket, és hogy az országok hasonló mértékben érezzék meg a kamatemelkedést. A fő cél nemcsak Horvátországban, de az egész euroövezetben, hogy az inflációt sikerüljön középtávon 2 százalékra „visszaállítani”. Švaljek elmondta, hogy Horvátország - a jó turisztikai szezon miatt - a vártnál nagyobb gazdasági növekedés mellett csatlakozik az euroövezethez. **2023-ra azonban a Horvátországra vonatkozó előrejelzések pesszimistábbak, mint a többi EU-tag esetében. Az európai szintű átlagos infláció nyolc százalékot tesz ki, Horvátországra pedig tíz százalék feletti az előrejelzés.** Jövő év első negyedében számos ország technikai recesszióba kerülhet. Az euróövezetben 2023-ban 0,9 százalékkal, 2024-ben 1,9 százalékkal, míg Horvátországban 2023-ban 1,4 százalékkal, 2024-ben pedig 2,5 százalékkal csökken az éves reál GDP növekedés üteme. „2022 jó év volt Horvátország számára, 5,5-6 százalék közötti GDP növekedés várható éves szinten, de 2023-

ra nem vagyunk olyan optimisták, mert minden, ami a környezetünkben történik, Horvátországra is hatással lesz” – összegezte előadása végén Svaljek.

Dan Bucša, az UniCredit közép-kelet-európai vezető közgazdásza szerint „régiónkban a kormányok nagyon félénkek voltak és maradnak is a válságkezeléssel kapcsolatban”. Figyelembe véve mindazokat a gazdasági és politikai körülményeket, amelyek a járvány után utolértek bennünket, mint például az Ukrajna elleni orosz agresszió, a növekvő infláció, amely mögött recesszió fenyeget, a még mindig fennálló anyag- és nyersanyaghiány, valamint az instabil ellátási láncok, mind-mind egy kisebb recessziót vizionálnak. „A télen szenvedni fogunk, de valószínűleg gyorsabb lesz a gyógyulás, mint gondolnánk. Az idei év – nyári turisztikai szezon - remek volt Horvátország számára, és komoly, nem várt bevételeket ért el ezen a területen.” A 2023-as év némileg gyengébb lesz a horvát, valamint az európai gazdaság számára. Bucša is kiemelte, hogy a fogyasztás minden bizonnyal tovább fog növekedni, de sokkal lassabban, mint 2022-ben, amivel nagyon elégedettek lehetünk. „Ez egy szokatlan recesszió, reméljük, rövid életű lesz. A gazdasági helyzetet az árak határozzák meg, nem a kereslet, ami még a gyorsan növekvő árak ellenére is viszonylag magas. 2023-ban gyors fellendülés lehetséges a téli energiaellátásra vonatkozó európai intézkedések miatt, de mélyreható reformra van szükség az európai energiapiacra” – zárta gondolatait Bucša

Pavao Vujnovac, a 20 energetikai, logisztikai és élelmiszeripari vállalatot irányító Energia Naturalis csoport tulajdonosa és igazgatótanácsának elnöke a PPD gázszolgáltató cég bemutatásaként elmondta, mivel a régió nagymértékben függ az orosz gáztól, a PPD minden szereplővel együttműködik, a nyugati és az orosz szereplőkkel is. Számos európai országban tárol gázt. Ezért azok a történetek, amelyek szerint orosz játékosok, azok téves értelmezések, amelyek félreértésből származnak. Vujnovac szerint sok minden történt az elmúlt három évben, és geopolitikai szinten is nagyok voltak a változások. Az ukrajnai háború érinti az egész kontinenst, így Horvátországot is. Az üzletember rövid távon az életszínvonal és a fogyasztás visszaesését, eközben az ellátási láncok problémáinak megszűnését és a logisztikai költségek csökkenését várja, de a legfontosabb kérdés szerinte az, hogy az Európai Unió milyen stratégiát fog alkalmazni az újonnan felmerülő kihívásokat illetően.

Vujnovac az **energiaválsággal** kapcsolatosan elmondta, hogy a világiárvány idején minden energiaforrás olcsó volt, majd a gáz ára tízszeresére emelkedett, s mindez még az ukrajnai háború előtt volt. Ezért nem a háború okozta a gázárak instabilitását, hanem egyéb más tényezők. A gáz korábban Norvégiából, Oroszországból és Algériából érkezett, az árak a hidegebb vagy melegebb tél függvényében változott. **Az LNG-vel a gáz hirtelen globális tényezővé vált, és emiatt nagy változások mentek végbe, amerikai hedge fund-okból érkeztek befektetések, sok spekuláció és spekulációs pozíciókra vonatkozó ügylet keletkezett. Minden kereskedő lehetőséget kapott arra, hogy az Európának szánt gázt Ázsiába irányítsa. A kínai fogyasztás nagyon fontos tényezővé vált a gázárak szempontjából az EU-ban** – emelte ki Vujnovac. A jövő szerinte nem olyan borús, mint amennyire a konferencián felszólalók sejtetik, de az Európai Bizottság intézkedései, a kommunikáció, Kína és sok más tényező nagyban fogja befolyásolni az előttünk álló esztendőt. **Vujnovac úgy véli, a gáz ára csökkenni fog, mert a jelenlegi ár nem reális, ráadásul a gáztárolók megteltek, a termelés visszaesése miatt pedig csökkenni fog a fogyasztás.**

Arra a kérdésre, hogy őket is érinti-e az energiacégekre vonatkozó **extraprofit adó**, Vujnovac azt mondta, hogy ilyen körülmények között az állami költségvetés fenntarthatóságát különféle módszerekkel kell biztosítani, mint például az extraprofitra kivetett adó, és a PPD is hozzájárul ahhoz, hogy Horvátország normálisan működjön válság idején. „A Csoportom támogatni fogja az intézkedést, de szeretném, ha készülne egy elemzés, mert vannak más ágazatok is, amelyek ebben a helyzetben komoly profitot realizálnak” – mondta Vujnovac.

„Aki nem (energia) gyártó, annak bizony drágább üzletelni. Biztosan sokan vannak a termelésben, akik extraprofitot termeltek, és fizetik a plusz adót. Új kockázatot jelent a kereskedőknek, hogy a vásárlók olykor nem tudnak fizetni, mert nagy és gyakori az árváltozás” – foglalta össze a jelenlegi helyzetet Vujnovac.

Arra a kérdésre, hogy mikor válik **a Fortenova többségi tulajdonosává**, Vujnovac azt mondta, hogy soha nem állt szándékában, hogy hosszú távon irányítsa a Fortenovát, de felismerte a lehetőséget. Amikor a Fortenova cég nagy kihívásoknak volt kitéve, a cég egyes tulajdonosai szívesen lemondtak a vállalat irányításáról, amit bizonyít az, hogy az adósságokat részvényekké alakították át. „Felismertem a lehetőséget, hogy részvényeimmel stabilizációt biztosíthatok a cégnek” összegezte Vujnovac. **Felhívta a figyelmet arra, hogy a Fortenovához való bekerülése óta sok minden megoldódott, és jelenleg fontos kérdés a Sberbank szankciók miatti tulajdonosi kilépése, ami bizonyos instabilitást okoz a cégben.** „A második szakaszban az adósságot refinanszírozzuk, a harmadikban a Fortenova nyílt részvénykibocsátást hajt végre (IPO), amire másfél év múlva számítok. Akkor az ingatlanokon keresztül haszonnal tudok kilépni a vállalatból, és a cég tőkét kap a további fejlesztésekhez. Egy olyan cégnek, mint a Fortenova, diverzifikált tulajdonosokkal és intézményi befektetőkkel kell rendelkeznie” – mondta Vujnovac.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Horvátország